

Рекомендації (частина 2) міжнародної науково-практичної конференції «Досвід ЄС у стимулюванні місцевого економічного зростання у процесі європейської інтеграції: краї практиці країн Східного партнерства» (21-22 жовтня 2021 року, Львів, Україна)

На конференції обговорювались актуальні питання, пов'язані з місцевим економічним зростанням в умовах сучасних викликів та розвитком підприємництва під час кризи COVID-19, обміном досвідом та поширенням кращих практик країн-членів ЄС у сфері розвитку інструментів транскордонного співробітництва та їхнього впливу на соціальне та економічне зростання прикордонних громад. Особлива увага учасників конференції була приділена проблемам розвитку транскордонних транспортних мереж, управління транспортними потоками при перетині державного кордону України, реалізації транзитного потенціалу України та її регіонів.

Посилення процесів міжнародної економічної інтеграції актуалізує необхідність пошуку нових стимулів та драйверів економічного зростання України як однієї з найбільших за територією та кількістю населення країн Європи та водночас однієї з найменш економічно розвинених країн регіону. Потужним каталізатором для розвитку країни та регіонів може стати використання переваг геополітичного положення та розгалуженої мережі всіх видів транспорту. Україна знаходиться на перехресті світових торговельних шляхів Європи та Азії («Новий шовковий шлях»), Індії та Скандинавії та ін. Інтеграція національної мережі міжнародних транспортних коридорів в європейську та міжнародну транспортні мережі та розвиток логістичної інфраструктури сприятиме ефективній реалізації транзитного та торговельного потенціалів та перетворенню України на світовий транзитний хаб.

Учасники конференції зазначають, що сьогодні спостерігається низький рівень операційної та технологічної сумісності транспортної системи України з Транс'європейською транспортною мережею (TEN-T) та загальне технологічне відставання від TEN-T. Низький рівень використання транзитного потенціалу є одним із стримуючих факторів розвитку міжнародної торгівлі, залучення прямих іноземних інвестицій, інтеграції в регіональні та глобальні ланцюги доданої вартості.

Учасники конференції висловлюють стурбованість з приводу відсутності дієвих та послідовних кроків з боку центральних та регіональних органів влади в напрямі забезпечення сумісності транспортних мереж України та сусідніх держав, транспортної доступності та забезпечення ефективного функціонування мережі пунктів пропуску через державний кордон України, вирішення яких стимулюватиме транскордонне співробітництво, розвиток прикордонних регіонів та пожвавить економічну активність в Україні загалом.

Для забезпечення конкурентоспроможності та ефективності національної економіки та економіки регіонів, послідовної інтеграції до світової транспортної мережі, реалізації транзитного потенціалу країни та покращення якості надання послуг у сфері пасажирських та вантажних перевезень учасники конференції пропонують:

- 1. У напрямі формування інформаційного забезпечення в управлінні транспортними перевезеннями відновити системи збору та оприлюднення статистичної інформації щодо транзитних перевезень, які не оновлюються з 2015 р.*
- 2. У напрямі формування клієнтоорієнтованої системи транспортного обслуговування:*

- усунути / знизити адміністративні, технічні бар'єри та перешкоди, пов'язані з перетином кордонів. Цьому сприятиме, зокрема, імплементація норм Конвенції про процедуру спільного транзиту відповідно до взятих Україною зобов'язань у межах виконання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС;
- спростити митні формальності та скоротити час на їх виконання під час здійснення міжнародних перевезень вантажів через територію України шляхом впровадження принципу «єдиного вікна», «єдиної зупинки». Імплементація такого принципу потребує нормативного визначення та закріплення в законодавстві України поняття «спільний контроль», «спільний пункт пропуску»; ініціювання прямого діалогу на рівні Кабінету Міністрів України та Європейської комісії щодо питання стандартизації в укладанні рамкових угод між країнами щодо спільного контролю в пунктах пропуску, врегулювання питання непаритетності прав та юрисдикції служб, що здійснюють митний та прикордонний контроль двох суміжних країн у пунктах пропуску;
- організувати моніторинг діяльності та забезпечення прозорості в роботі служб, які здійснюють митні процедури та прикордонний контроль, зокрема шляхом розроблення та використання на постійній основі методики рейтингового оцінювання територіальних митних органів;
- використовувати сучасні інформаційні технології, зокрема комп'ютеризовані системи транзиту NCTS, запровадження електронної черги в пунктах пропуску, що сприятиме інноваційному розвитку транспортної сфери;
- використати європейський досвід (компанії «GoSwift», Естонія) запровадження електронних черг на ділянках спільного кордону з країнами-членами ЄС, що дозволить покращити умови та якість послуг під час здійснення перетину державного кордону України;
- створити умови для розвитку державно-приватного партнерства;
- врегулювати питання впровадження електронної черги на пунктах пропуску в Україні в законодавчому полі.

3. У напрямі організації роботи транспортно-дорожнього комплексу країни:

- активізувати роботу щодо подальшої інтеграції транспортної системи України у транспортну систему ЄС, а саме Транс'європейську транспортну мережу TEN-T, мережу європейських залізничних коридорів (RFC), розвитку співпраці в межах коридору ТРАСЕКА;
- розвивати систему мультимодальних перевезень шляхом розбудови мультимодальних терміналів, логістично-транспортної інфраструктури;
- розвивати транспортні мережі шляхом розбудови автомобільних магістралей та поступового підвищення рівня їхньої категорійності (станом на 2019 р. середній рівень категорійності становив 3,71), що позитивно відобразиться на пропускній спроможності автомобільних доріг;
- розвивати мережу пунктів пропуску та їхню інфраструктуру шляхом створення смарт-пункту пропуску, функціонування якого керується системою відеоконтролю, формування інфраструктури для зберігання товарів, а також сервісних зон поблизу пунктів пропуску з метою покращення якості обслуговування пасажирів, перевізників, які очікують проходження митних операцій;
- усунути адміністративні бар'єри стосовно можливостей укладання договорів не лише в межах одного бюджетного року, а на весь термін

виконання проектів з розбудови інфраструктури чи будівництва нових пунктів пропуску;

- здійснити техніко-економічне обґрунтування доцільності відкриття пункту пропуску «Шибене» на українсько-румунській ділянці державного кордону, враховуючи передусім можливості відведення землі, транспортну доступність та обсяг пасажиропотоку. Керівництвом Івано-Франківської області та Верховинського району спільно з керівниками Марамуреського повіту, Фондації українських гуцулів Румунії, префектами сіл Марамуреського повіту Румунії було підписано Резолюцію (21 вересня 2021 р.), в якій визнано доцільність відкриття міжнародного пункту пропуску в районі с. Шибене (Верховинський район, Україна) та Поеніле-де-Суб-Мунте (повіт Марамуреш, Румунія), та прийнято рішення щодо звернення до урядів України та Румунії з проханням укласти міжнародний договір шляхом обміну дипломатичними нотами щодо відкриття міжнародного пункту пропуску для пішохідного та автомобільного сполучення.

Учасники конференції від: Державної митної служби, Закарпатської митниці Держмитслужби, Галицької митниці Держмитслужби, місцевих органів влади Львівської, Закарпатської, Івано-Франківської та Чернівецької областей; ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України», ДУ «Інститут економіко-правових досліджень імені В. К. Мамутова НАН України», Інституту транскордонного співробітництва та європейської інтеграції, Національного університету «Львівська політехніка», Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, Асоціації органів місцевого самоврядування «Єврорегіон Карпати-Україна», ЄОТС ТИСА, Агентства транскордонного співробітництва «Єврорегіон Нижній Дунай».

Надійшло 15.11.2021 р.